

ادیات عمومیه چموعه‌سی

سنه: ۱ هفته‌لیق سیاسی، ادبی و علمی غزنه‌در. نومرو: ۲

پیشیخانه

پارس و برلین معاہدہ لرینک حق الفاسی

من بخک تاله‌برانه قارشیلاشدیغی و یانه مؤتمرندن بری، آوروپا سیاستنده مؤثر یکانه اولان شرق مسئله‌ستنک، منظومات دولیه تشکلاتنه وارنجه‌یه قدر اساس اولدیغی تاریخ سیاسی متعارفه حالت کتیرمشدر: دونکی اتفاق مثلثه بوکونکی ائتلافک اصلی، دوغرودن دوغرویه (۹۲) میدان حربنک کونترنند ظهورایتشدی. برلین اجتیاعنده تبلر ایدن منافع متبارزه، یکدیگرینه دشمن ایکی هیئت تولید ایتمک صورتیله، شرق مسئله‌سته‌ایتنا ایدن برغرب مسئله‌سی وجوده کتیریبوردی! بوصورتله، حکومه‌مز مشکل برانزوایه محکوم اولشدی: او زماندن بری آوروپا ایله، تک باشه، قارشی قارشی‌یه قالمش، و آنچق طرفینک اختلافی اوزرینه تأمین سیاست ایده‌بیلمشdi!

ملکتینک ایلک خیاتی سایه‌سته آیاستفانوسه قدر کلوب سعد الله پاشایه مطالبی تقریر ایدن موسقوفک درت آی دوام ایده‌بیلن موقعيتی، انکلترا نک ضربه رقاپتنه اوغرادقدن صوکره، بالقالدره یاپیلان تعدیلات، برلین فونفره‌ستدن دوغمش برآوروپا لطف کارانی طرزنده قارشیلاشتی: فی الحقيقة مملکتین ایله صربیه و قره‌طاغک استقلالی، و [بولغارستان] عنوان ظاهری‌سیله روم ایلی‌یی ایکی‌یه تقسیم ایدوب، چارک تحکیم آلتنده، آزاد اولوردکن اسیراولان بر حکومت غیرملیه‌نک تشکلی، آوروپاده صوک بالقان محاربه‌سته قدر دوام ایده‌بیلن وضعیت ملکیه‌من له یک نظرده قابل قیاس اولاماز. آیاستفانوس معاہدہ‌نامه‌سی آووجزده سلانیک شبه جزیره‌سیله برلین مقرر اتسدن اوج سنه صوکره یونانه الحاق ایدیلن تسالیایی، اپیری، آرناوودلک وبوسنه - هرسکی برافقینی حالده، بولغارستان نامنه آلدیغی اراضیله مملکتی نقطه اتصالی اولایان ایکی پارچه‌یه افراج ایدیبوردی: برلین مؤتمرسه، موسقوفلرک پک عجمی برآلله چیزدیکی بوجرافیا مسوده‌سته تصحیح ایدرک بزه یکپاره برووم ایلی برآمشدی . فقط غورچاقوفک آلدیغی بوخریطه درسنندن، ترکیه، مساحه اعتباریله دکل، ساده شکل اعتباریله براستفاده ارضیه تأمین ایده‌بیلدیکی حالده، سیاسی و معنوی هیچ برفاوئده قازاناما مشاهدی. بو تصحیح اک زیاده

اون بىنچى عصر چىرىدە

دېوشىرمە اصولى

دېوشىرمە اصولى عثمانلىرىدە ايلك اخذ عسکر اصولىدە، عثمانلى اردوستك اركانى، عثمانلى رجالتىك پك چوقلىرى دېوشىرمە اصولىنه آلتان، عثمانلى تربىيەسى كورن چو جقلردىن يىشىھە ايدى. بو اصول هر دورده اولدۇقە تىدلاتە اوغرامىشىدە. دېوشىرمە اصولىلە آلتان چو جقلر، عجمى اوغلانلار نامنى آلىرلە و عجمى اوغلانلار قىشىلە سىندە، سراى هايىوندە، ولايت والىلىرى خدمتلەرنە تربىيە ايدىلىرىلدى. عجمى اوغلانلار قىشىلە سىندە يىشىنلىر بالا خەرە او جاغە چىقارلار، سراى هايىوندە كىلردى بۇستانجىلار ايدىلردى. بۇستانجىلار مىرور زمانلە سراى مخافظالىغى اىتىمكە باشلامىشلار، بو صورتىلە ضابطە و ظيفەسى اىفا ايمىشلەردى.

دېوشىرمە چو جقلر ك آلىندىقلرى يىلر معين ايدى. اك زىادە اسکوب، اشتىپ، كوستىدىل، پىزىن، كورج، صماقو، استارىدە، البصان، دلوئىنە، آولوئىنە، بلغزاد، پىشتنە، ووچتىن، يىكى پازار، پەپول، طاشلىيجه، اركلو قصرى، يانىيە، پىلە، اسکىندرىيە، اوخرى، اىپك، دوقەكىن، قىرچو، فوجە، نوھىيەن، نوھ پىرسە، مناستر، موستار، اتىمۇچقە، ايزۇزىق بىكوردىلىن، كولىكسىرىيە، خورىشىتە، بەھالشىتە، آچقە قىلغە.. سىنجاقلىرىنىڭ دېوشىرمە اوغلانلىرى آلىنيردى. فقط ناصل آلىنيردى؟ نە درلۇ مخافظە و سىوق او لۇنوردى؟ بۇڭ دائىر مەهم بىر وئىقەيى بىر وچە آتى درج ايدىيورز.

« قىدىم الایامدىن ھىمالك محروسة پاشاهىدە وانع اولان رعایادن يكىچرىلەك اىچجون اوغلان آلتىق قانون قىدىم او لوب كىرو فدىدىن او لىكلىدۇكى او زىرە يكىچرى اولىق اىچجون اوغلان جمع آلتىق فرمان او لىغىن تىحت حكومتكىزدە واقع رعایانك يكىچرىلەكە لايق يىرار اوغلانلىرىدىن انتخاب ايدىوب و جمع ايلىوب آستانا سعادت آشيانە ارسال و ايصال ايلك اىچجون او جاغڭ امكدار و اختيار اغاللىرىدىن او لوب طۈزۈنچى باشى اولان فخر الامائىل والاعيان... زىد مجده نصب و تعين او لىنوب اشبو ورقە مودت بىرلە عنزو حضورلىرى صوبىتە ارسال او لىندى. لدى الوصىل هر قاضىلىقدە واقع اولان ايل و كونە و قىسبات و قرادە

و بلادده و خاصلرده و اوقاف وزعامته و تمارلرده و چفتلکلرده واقع اولان رعايانك
 جمله‌سنه حکم تئيه و تأکيد آيده سزکه هرنه قدر اوغلارى و از ايسه هیچ برفراز قلميوب
 با بالرى ايله جمع ايدوب اغاى مومى اليانك يانش كتوروپ و اغاى مشارالىه دخى بالذات
 نظر ايدوب متعدد اوغلارى اولنلرک ايندن سنه اون بش ياشنده ويکرمى ياشنده
 وارنجه بيرارين وغايته اوسين انتخاب ايدوب يكىچريلك ايجون الوب دفترىنه يازوب
 دخى حفظ ايليه . و رعايانك متعدد اوغلى اولنلردن برغايته يرارين و اوسين آلوب
 باقيسين كىرو باباسه ويره ويرار اوغلان دفتره قيد ايتىكىن صكره تبدل ايليه . و هر
 اوغلانكه آلوب كندى آدين . و باباسى و آناسى كوى و سپاهىسى اولرين و اوغلانك
 حلية و اووصاف و علايمين عينى ايله يازوب دفتر ايليه وبوجهمه دفتره قيد
 ايتىكىن صكره غىبت ايده جك اولوزسە كىم ايدوکى و قنده ايدوکى دفتره ضراجعت
 اولنوب معلوم اولنلردىن صكره كىرواله كتوروپه وانكى كى اوغلان جمع اولندوغى ائناده
 خارجدىن اوغلان قاتلىوب يرلو رعيت اوغلانلىنىن جمع ايدوب حيله وتلبىسىدىن احتياط
 ايليه لر . ويکىچرى اوغلانى يوز و يوز اللئى نفر مقدارى جمع اولندوغى كې، معتمد عليه
 آدم قوشوب استاھ سعادته و طوغى يكىچرى اوجاجنه كوندرلوب يولده و منزللرده
 حکم حفظ اولنه كه بريسى غىبت ايتىك احتمالى اوليه . و هر سورى يه ايکى دفتر يازوب
 بىرىن كندو حفظ ايدوب و بىرىن سورى ايله كوندردوکى آدمه ويروب قبوده سورى
 دفتر ايله كتوروپ تسلیم ايلىوب وبعده ايکى دفتر بىرى ايله مقابله اولنوب جمع اولنان
 اوغلانك بريسى تبدل و تغير اولنچى محال اولنه واوغلان قوشوب كوندردوکى آدمه حکم
 تئيه و تأکيد ايليه كه اوغلانلىرى طوغى يولدان كتوروپ و كزدىرىمنوب و كىسىدىن براچه
 و برجبه آماوب و نوناقلرى شاشوردوپ برگويه قونشلر ايکى تىكار قونىيەلر كه كوى
 خلق يكىچرى اوغلانىن ائمك ويرمكىن واولرىنە آلوب حفظ ايتىكىن . ضايفه لازم كليه
 واول ولايتق قاضى لرى و سوباشىلىرى و ويوهده و اوقاف متولىلىرى تىمارازلىرى وزعما و عمال
 يكىچرى اوغلانى جمع خصوصىچون بروجهمه قارشىمۇب وقطعا مداخله وعارضه ايلىوب
 اغاى مومى اليه مستقلأ كندوسى جمع ايدوب كوندوره . تىكىر كه اوغلانك احضارى
 خصوص مومى اليك طبىيە محل و مناسب كوردوکى اوزرە عمل ايدهلر ، غيرى
 خصوصه دخل ايليه لر . زира بوبابده واقع اولان اموربوکه مفوضىدر . حکم قىيد اولوب
 بريسى دخل ايلىوب هىچ برفرازك اوغلانلىنى اوئنده اليقومىوب و كزلىمۇب و فاحرىتىمۇب
 بروجهمه تلبىسىدىن اخراز ايدهلر و هر كيمىت تىمار وزعامته و ياخود اوئنده و كويىنده
 و چفتلکنده براوغلان كىزلىمۇب مومى اليه كوسترمه مش و قاجيرمش و ياخود حيله ايدوب
 خارجدىن اوغلان قائمش و يا اهال مساھاهه ايليش اوله . هر كىم ايسه قطعا مجال ويرلوب
 سياست پادشاهى ايله حقولندن كلنور ، بىش اوله لر . بوبابده مومى اليك شكر وشكايى
 مسموع و مؤثردر . اكا كوره تقييد ايدوب احتراز اوزرە اولالر ويکىچرى اوغلانى

الندقده ولايت قاضیسى زويوده‌لری و سوباشیلری و امین‌لری وبعض کیمسنەلر بىر وایکیشىر كوى حمايت ايدوب واوغلان الدرمىوب و دىلەك ايدوب آلينورلىرىش . اول متىدله رضاى هاپون پادشاهى يوقدر . كويىلدەن كیمسنەنك رجا والتماسىلە اوغلان اليقومىوب جمع وارسال ايدەلر . بعده تجسس و تفحص اولندقده اوغلان المادوغى بلنور ايسە عذر يكىز مقبول اولمايوب عقاب پادشاهى ايلە معاقب اولە كىز مقرردر . وبعض كويىلدە معدنجى و اووقاف زغاياتى يوزعوا رض دېوانىيە و تکاليف عزفیه واوغلان ئاماق اىچون المىزدە معاف نامە من واردە دېو امر ابراز ايدولو سه اول مقولە امر لرى اللرندن الوب كىسەليو . استانئه سعاداته كوندروب بىرىنە حمايت اوپتىيوب يكىچرى اوغلانە فرمان اولندوغى اوزرە جمع ايدوب بىرىنە مخالفت اىتدىزىمىيەسىن و سىنگە اغايى مشار إلەسەن بو بايدە . تقىد و اھتمام اوزرە اولوب جادە حقدەن عدول الملاوب كەنىتەدن بىر جە آلمىيوب كەل استخامت اوزرە اولوب ئامام خدمت پادشاهىدە مجد و ساعى اولە سز . باقى ھەميشە علم و فضىلت در سجادە شريعت دائم با . . نحريرأ في اوآخر شهر حرم الحرم سنہ ٢١٠٠ . عجمى اوغلانلرلە ملبوساتى اىچون بوياجىلرلە اجر تلىرى ، بويابەھالرى ، اوغلانلرلە بىنا بەھالرى و سائىر مصر فلىرى عجمى اوغلان ئان قرىيەلرلە اھالىسىندن طوپلانىرىدى . بو قرىيەلر ھر اوغلان باشە التىشىر يوز آقىچە ويرلەردى .

*
**

عجمى اوغلانلرلە ديوشىرمه اصولىلە نە درلو طوپلاندىقلرىنى كوشتن بو وئىقە فوق العادە بر قىمتى حائزدر . اوروبا محررلەنەن بعضلىرى . از جملە مارسيغلى وريقو ، كوبولىدە دورىندن بىحث اىتسىكلىرى صرەدە بو اصولى مختلف طرزدا يازارلر . حال بوكە ، عجمى اوغلان ئان قىصالرلە قاضىلىرىنى يازىلان بو امر ، عجمى اوغلانلرلە نە صورتە طوپلاندىغى ، ديوشىرمه اوغلانى جمع اىتك اىچون نە درلو تدبىرلرلە اتخاذ اولوندىغى كوشىدىكى چەتلە عنانلى مؤسسه لرىلە اشتغال ايدەجىك مؤرخلىرىز اىچون قىمتدار بر وئىقە تارىخىيە عد اولونا بىلەر .

بىوك آطە ٤٢ شەنن اول ٢٣٢

احمد رفيع